

Millet Meclisi TUTANAK DERGİSİ

Üçüncü Birleşim

28 . 10 . 1961 Cumartesi

İçindekiler

	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	24
2. — Yoklama	24
3. — Seçimler	24
1. — Millet Meclisi Başkanı için oylama yapılması	24,25,25 :26,26 :27,27 :34,34 :35,35
4. — Başkanlığın Genel Kurula sunuşları	34
1. — Bakanlar Kurulunun istifasının kabul olunduğuna ve yeni Hükümet kuruluncaya kadar eskisinin vazifeye devam edeceğine ve Başbakanlık vazifesini vekâleten Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Fahri Özdilek'in deruhde edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1)	34
5. — Sunuklar ve telgraflar	35

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Bu Birleşimde Millet Meclisi Başkanı seçimi için yapılan dört turda da yeter sayı sağlanamadığından 28 . 10 . 1961 Cumartesi günü saat 10 da toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Geçici Başkan Mahisa <i>Yakup Kadri Karaosmanoğlu</i>	Geçici Kâtip Mardin <i>Şevki Aysan</i>
Geçici Kâtip Yozgat <i>İsmet Kapısız</i>	Geçici Kâtip Çorum <i>Abdurrahman Güler</i>
Geçici Kâtip Bolu <i>Ahmet Çakmak</i>	

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 10,15

GEÇİCİ BAŞKAN — *Yakup Kadri Karaosmanoğlu*

GEÇİCİ KÂTIPLER : *Şevki Aysan (Mardin), İsmet Kapısız (Yozgat), Abdurrahman Güler (Çorum), Ahmet Çakmak (Bolu)*

BAŞKAN — Sayın üyeler, çoğunluğumuz vardır, Birleşimi açıyorum.

3. — SEÇİMLER

1. — *Milletvekili Başkanı seçimi için oylama yapılması*

BAŞKAN — Millet Meclisi için Başkan seçimine geçeceğiz. Rey puslaları dağıldıktan son-

ra oylarınızı kullanmaya davet edeceğiz. Biliyorsunuz ki, dünkü seçimlerde bir sonuç alınmamıştı. Bugün beşinci tura geçeceğiz. («Yoklama yapılsın» sesleri)

2. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılması arzusu izah ediliyor, yoklama yapacağız efendim. (Muş milletvekillerine kadar yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır. Efendim bir taktir vardır, okutuyoruz.

Millet Meclisi Sayın Geçici Başkanlığına Genel Kurulun dün kabul buyurduğu taktir icabı, bütün partilerin Meclis grupları idarecileri arasında yapılmakta olan müzakerelerin sonucunu alabilmek üzere. oturumun bugün

saat on ikide açılmasını arz ve teklif ederiz.

Kayseri	Burdur
Turhan Feyzioğlu	Fethi Çelikbaş
Edirne	Elâzığ
Talât Asal	Nurettin Ardıçoğlu
İstanbul	
Muhiddin Güven	

BAŞKAN — Oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Saat 12 de toplanılmak üzere Oturumu kapatıyorum.

Kapanma saati : 10,30

İKİNCİ OTURUM

Açılma saati: 12,15

GEÇİCİ BAŞKAN — Yakup Kadri Karaosmanoğlu

GEÇİCİ KATIPLER : Şevki Aysan (Mardin), İsmet Kapısız (Yozgat), Abdurrahman Güler (Çorum), Ahmet Çakmak (Bolu)

BAŞKAN — Efendim, Başkanlık Divanı, oturumu açmak için kâfi derecede çoğunluk olmadığını açıkça görmektedir. Bu sebeple Oturumu yarım saat sonraya talik ediyorum.

Kapanma saati: 12,16

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma saati: 15,15

GEÇİCİ BAŞKAN — Yakup Kadri Karaosmanoğlu

GEÇİCİ KATIPLER : Şevki Aysan (Mardin), İsmet Kapısız (Yozgat), Abdurrahman Güler (Çorum), Ahmet Çakmak (Bolu)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz var Oturumu açıyorum.

YUSUF AZIZOĞLU (Diyarbakır) — Söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

YUSUF AZIZOĞLU (Diyarbakır) — Muhterem arkadaşlar, günlerdir müzmin bir şekilde devam edip giden Millet Meclisi Başkanlık seçimi buhranına bir nihayet vermek maksadıyla adaylığımı geri alıyorum. (Alkışlar)

Senatoda halihazırda başlayıp devam eden, müsbet akislerini gördüğümüz dörtlü anlaşmanın bu seçim sonunda da parlamento çalışmalarımıza iyi bir ahenk ve münasebetler getireceğini ümitmekteyim. (Bravo sesleri, alkışlar)

Şunu da ifade etmek mecburiyetindeyim ki, istifamın sebebini şu veya bu şekilde tefsir etmenin, şahsiyetimi tanıyanlar tarafından, müm-

kün olmayacağına takdir edileceğini ümid ederim.

Efendim, ben bu kararımı grup arkadaşlarımla muvafakatlerini istihsal ederek aldım. Bana oy veren muhterem arkadaşlarıma şükranlarımı arz ederken, itimat göstermeyen arkadaşlara karşı da en ufak bir kırgınlığımı bulunmadığını samimiyetle ifade etmek isterim. (Bravo sesleri, alkışlar)

Türkiye Büyük Millet Meclisinin süratle muhtacolduğu Başkanlık Divanının bir an evvel teşekkülü zarureti idrak ve kabul ederek bu kararı verirken yapıcı bir iş yapmakta olduğum kanaatinde bulunduğumu hürmetlerimle arz ederim. (Alkışlar, bravo sesleri)

BAŞKAN — Efendim; bir takrir var, okutuyorum.

Millet Meclisi Geçici Başkanlığına
Millet Meclisi Başkanlığı için Rize Milletvekili Fuad Sirmen'i teklif ederiz.

İstanbul Bağımsız

Milletvekili
Malik Yolaç

İstanbul Milletvekili
Oğuz Oran

BAŞKAN — Oy puslaları dağıtıldı mı efendim? (Dağıtıldı sesleri)

Lütfen reylerinizi kullanınız. Evvelâ tasnif heyetini tâyin edelim, tasnif heyetini ad çekme suretiyle tâyin ediyoruz.

Muzaffer Döşemeci (İzmir), Celâl Öncel (Urfa), Fakih Özlen (Konya).

Erzincan ilinden oylamaya başlıyoruz.

(Erzincan ilinden itibaren oylar toplanılmaya başlandı.)

ABDÜLHAK KEMAL YÖRÜK (Ankara)

— Sayın Başkan, bir dakikanızı rica ediyorum. Söz istirahat edeceğim. (Soldan, oylama sırasında olmaz sesleri)

BAŞKAN — Buyurun.

ABDÜLHAK KEMAL YÖRÜK (Ankara) — Günlerden beri Yüksek Meclisimiz Başkanlık Divanını seçmek hususunda bir kriz geçirmiştir. Ben bu krizè son vermek zarureti ile adaylığımı geri alıyorum. (A. P. sinden, «Olmaz, olmaz» sesleri) Heyetinizden özür diliyerek, arz ederim. (Sağdan alkışlar)

(Oyların toplanılmasına devam edildi.)

BAŞKAN — Efendim, oyunu kullanılmıyan arkadaş var mı?

Oy toplama muamelesi bitmiştir.

Tasnif için Oturuma 15 dakika ara veriyorum.

Kapanma saati: 15,45

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma saati: 16,10

GEÇİCİ BAŞKAN — Yakup Kadri Karaosmanoğlu

GEÇİCİ KATIPLER : Şevki Aysan (Mardin), İsmet Kapısız (Yozgat)

BAŞKAN — Oturumu açıyorum. Şimdi tasnif neticesini arz ediyoruz.

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi Başkanlığı için yapılan 5 nci seçime (368) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
İzmir	Urfa
Muzaffer Döşemeci	Celâl Öncel
Üye	
Konya	
Fakih Özlen	

Fuad Sirmen	: 182
A. Kemal Yörük	: 107
Kasım Gülek	: 9
Ata Topaloğlu	: 1
Ş. Raşit Hatipoğlu	: 1
Çekinser	: 68
(Alkışlar)	

BAŞKAN — Buna göre nısap hâsıl olmamıştır. Altıncı tura geçiyoruz.

Zarfları ve kâğıtları yeniden dağıtıyoruz.

Tasnif heyetinin seçimi için ad çekiyoruz.

Mahmut Rıza Bertan (İstanbul) burada mı efendim? («Burada», sesleri)

Saim Kaygan (İzmir) burada mı efendim? («Burada», sesleri)

Mehmet Çobanoğlu (Denizli) burada mı efendim? («Burada», sesleri)

Şimdi, hangi seçim bölgesinden başlanacağını tesbit için ad çekiyoruz. İstanbul vilâyetinden başlıyoruz, efendim.

Sayın üyelerin hepsi oy puslalarını almışlardır mıdır? («Hayır», sesleri) («Aldık», sesleri)

Şimdi efendim, bir önerge var, okutuyorum.

Millet Meclisi Yüksek Riyaset Divanı Geçici Başkanlığına

Meclisimiz Reis seçimi için Ord. Prof. Abdülhak Kemal Yörük'ü aday olarak arz ve teklif ederiz.

Ankara Milletvekili
Nihat Berkkan

Konya Milletvekili
İrfan Baran

(«Feragat etmişti», sesleri) («Kendisine sorulsun», sesleri)

NURİ BEŞER (Zonguldak) — Reis Bey, bu taktir hakkında söz istiyorum. Adaylık mevzuu üzerinde konuşacağım.

BAŞKAN — Efendim, oylamaya başlıyoruz. (Oylama yapıldı.)

BAŞKAN — Oyunu kullanmayan var mı? (Yok sesleri) Oy toplama muamelesi sona ermiştir.

Tasnif sonuna kadar Oturuma 15 dakika ara veriyorum.

Kapanma saati: 16,35

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma saati: 17,00

GEÇİCİ BAŞKAN — Yakup Kadri Karaosmanoğlu

GEÇİCİ KATIPLER : Şevki Aysan (Mardin), İsmet Kapısız (Yozgat)

BAŞKAN — Oturum açılmıştır.

Seçim sonucunu arz etmem için sayın üyelerin yerlerini almasını rica ederim.

Seçim neticesini arz ediyorum:

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi Başkanlığı için yapılan 6 ncı seçime (391) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye

İstanbul

Mahmut Rıza Bertan

Üye

İzmir

Saim Kaygan

Üye

Denizli

Mehmet Çobanoğlu

Fuad Sirmen : 193

Abdülhak Kemal Yörük : 138

Kasım Gülek : 11

Yusuf Azizoglu : 1

Tahsin Demiray : 1

Çekinser : 47

BAŞKAN — Bu sonuca göre 7 nci tura geçmemiz lâzımdır. («Devam edelim», sesleri) («10 dakika ara verelim.», sesleri)

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Söz istiyorum, efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Muhterem arkadaşlarım, huzurunuzda, umumi efkârın önünde, tarih önünde, zapta geçirtmek maksadıyla açıklamada bulunmak istiyorum.

Dün, Riyaset Divanının seçiminde mürettep üyenin salt çoğunluğu ile netice alınacağını bildirilmesi üzerine üç imza ile bir taktir geldi. Bu taktir, Adalet Partisi Genel Başkanı Sayın Ragıp Gümüşpala, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri Sayın İsmail Rüştü Aksal ve Yeni Türkiye Partisi Genel Başkanı Sayın Ekrem Alican'ın imzalarını taşıyordu.

Bu takrirde Anayasanın 84 ncü maddesinin ışığı altında bir uzlaşma sağlanabilmek maksadı ile müzakerelerin bugün saat ona tehiri isteniyordu. Muhterem Heyetiniz bu takriri oy birliğiyle kabul etti. Bunun üzerine memleketin bir an evvel bütün müesseselerinin kurulması ile normal düzene geçilmesi için hiçbir gayreti esirgemedikleri sabidolan Cumhuriyet Senatosunun bugünkü tabii üyelerinden Sayın Öz-dilek, Sayın Ahmet Yıldız, Sayın Suphi Karaman ve Sayın Vehbi Ersü gruplarının salâhiyetlileri dâvet edildi ve gece bir toplantı yapıldı.

Sabahleyin beşi çeyrek geçinceye kadar sürdü. Bu toplantının maksadı, Muhterem Heyetinizce şayanı kabul, Anayasanın 84 ncü maddesinin espirisine uyan bir uzlaşma sağlanması içindi.

Huzurunuzda, bu mevzuda sadece uzlaştırıcı bir hal çaresi bulmak ve memlekette bir an evvel demokratik düzenin kurulmasını ve işlemini sağlamak maksadiyle, tabii senatörlerden lütfedip başkanlığı kabul eden Fahri Öz-dilek ve arkadaşlarına, evvelâ teşekkürlerimle söze başlamak istiyorum. Çünkü, şahsan böyle bir toplantının yapılmasını sağlamak gayretini göstermişlerdir.

Turhan Feyzioğlu arkadaşımız, partimizin davranışı hakkında en küçük menfi mânaya gelen bir mütalâa ileri sürmeden sadece bir mesuliyet duygusu içinde konuşmuştur. Konuşan diğer mesuller, aynı gayreti göstermişler ve toplantı tahakkuk etmiştir. Böyle bir imkânı sağladıkları için, önyak oldukları için kendilerine teşekkürü borç bilirim. Bunu mesut bir başlangıç telâkki ettik ve müzakerelere başladık.

Şimdi kendilerini de işhadediyorum. Çünkü bizler nihayât denebilir ki, muayyen parti gruplarının mensupları olarak şöyle veya böyle subjektif telâkkilerin altında kalabiliriz. Kendilerini huzurunuzda şahit göstererek diyorum ki, bizim arkadaşlarımız batışan sona kadar katiyen kendi grupları için müspet bir netice istihsal maksadını gözetmeksizin fakat sadece buhranın bir an evvel giderilebilmesi maksadı ile gayret gösterdik. Bu gayret kelimesinin ne mânaya geldiğini ben kendim değil, onların şahadetine sığınarak tesbit etmek istiyorum.

Bir kere bu mevzuda, fevkâlâde müspet adımı, henüz bu çeşit siyasi hayata kendisini alıştırmamış parlamenterler yadırgayabileceklerdir. Fakat medeniyet ölçüleri içinde, büyük bir feragatle, örnek bir hareket yapmış olan Avni Doğan arkadaşımıza huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum. Çünkü Avni Doğan Bey konuşmasında dedi ki «Bu buhranın çaresini bulmak lâzımdır. Eğer benim adaylığımı geri almam uzlaşma mevzuunda bir hayır alâmeti sayılıyorsa, ben adaylıktan vazgeçiyorum.»

Ben bu hareketi fevkâlâde medeni, fevkâlâde anlayışlı, hele nispi temsil esasına göre seçilmiş bulunan bir parlâmentoda, çalışmaların selâmeti için, lâzımı gayrimüfarık bir hareket sayarım. Bu hava içerisinde toplandık. Arkadaşlar da adım, adım bir uzlaşmada bulunabilir miyiz gayretini gösterdiler. Fakat burada bugün Yeni Türkiye Partisi adayı Sayın Doktor Azizoglu arkadaşımız huzurunuzda gelip adaylığını geri alırken «Dörtlü uzlaşmanın neticesine dayanarak ben adaylıktan vazgeçtim» dedi. Bunu biz söylemedik, başka bir partinin muhterem adayı söyledi. Dörtlü uzlaşma bu suretle hâsıl olduktan sonra muhterem arkadaşlar bu uzlaşmanın hukuki ve mantıki mesnedinin ne olduğu akla gelir. O da şu idi : Arkadaşlar, iki Mecliste Sayın Ahmet Yıldız arkadaşımız da geldi ve dedi ki, «kolaylık var arkadaşlar, iki Mecliste, iki tane en fazla üyesi olan parti var. Millet Meclisinde Cumhuriyet Halk Partisinin fazla sandalyesi var. Cumhuriyet Senatosunda ise, Adalet Partisinin fazla sandalyesi var. Bu itibarla, fazla sandalyeye sahip gruplardan bir arkadaş başkan seçilecek olursa, hem güzel bir ananeye sahib olmuş oluruz, hem de, behemahal haline mecbur olduğumuz, başka meselelerimize erkenden geçmek imkânına kavuşuruz. Bu meselemizi ne kadar erken halledersek, bu gayretimizde o nisbette avantaj vardır. Buhrana çare bulalım.» dedi.

Şimdi, bu grup karşısında, deminki oturumda Sayın Azizoglu arkadaşımız çıktılar, dediler ki, «Bu buhranın zâil olması için, dörtlü anlaşma vardır, adaylıktan vazgeçiyorum.»

Meclislerde fazla sandalye sahibi olan grupların adayı bu şekilde centilmence hareket eder ve diğer arkadaşlar da kendisini desteklerse mesele kolaylıkla hallolur. Nitekim Cumhuriyet

Senatosunda mesele bu şekilde hallolundu. Bu da Sayın Azizoglu'nun konuşmasından sonra, anlaşmanın pek tabii ve zaruri bir neticesi idi. Bu bendenizin değil, bu toplantıları iyi bir niyetle tertipliyen ve başka partilere mensup arkadaşların kendilerine müracaat ederek «Bunda anlaşılmıyacak ne var? 10 nuz, 20 niz, 30 numuz bir araya gelsek bu iş olabilir. Salim hal yolunu siz bulun» demek suretiyle teşvikkâr hareketlerini gördüğümüz Cumhuriyet Senatosu Sayın tabii üyelerinin teşebbüsü neticesidir. Sayın Cumhuriyet Senatosu tabii üyelerinin beyanından sonra C. K. M. P. den parti adayı olarak değil, şahsan adaylığını koyan Abdülhak Kemal Yörük arkadaşımız çıkacaktı, bu centilmen anlaşmasının tabii bir örneğini verecekti. Nitekim bu örnek daha evvel verilmiş ve buhran kısmen ortadan kalkmıştı. Arkadaşımız da çıksın ve adaylığını geri aldığını söylesin. Türkiye'de yeni bir parlamento hayatı tarzına girerken bazı müesseselerin ananelerinin de tesis olunmasına başlanacak idi. Fakat maalesef bu olmadı arkadaşlar. Bu o kadar olmadı ki, arkadaşlar, bir aralık oylama sırasında adaylığını geri almak maksadıyla buraya Abdülhak arkadaşımız çıktı ve adaylığını geri alıyorum, dedi. Mütaakıp turda, sayın Abdülhak arkadaşımızın adaylığını geri almış olmasını ifade etmiş olmasına rağmen, arkadaşlar yine kendisine rey verdiler.

Eğer Türkiye'de medeni usulleri, parlamento nizamını tesis etmek istiyorsak hareketlerimizde konsekan olmaya mecburuz arkadaşlar. (Alkışlar)

Soruyorum; oylama arasında huzurunuzda çıkıp «Ben adaylığımı geri alıyorum» deyip, 15 dakika sonraki bir turda adaylığını tekrar koyması samimiyet ve hultsle nasıl bağdaştırılabilir? Bundan üzüldüm arkadaşlar. Çünkü ben de aynı meslekten geldim. Ben daima şu tezi savunmuşumdur : İnsanların meslekleri onların hüviyet ve şahsiyetleri üzerinde bir damgadır. Ben yıllarca bu vazifeyi yapmış olan bir meslektaşımın yarım saat içinde bu derece zıt iki davranışın sahibi olabileceğine inanmıyorum. Bunun hake mi muhterem Heyetiniz olacaktır. Bu çatının altında bu çeşit basit, geri, iptidai taktikler yer almasın. Burada medeni usullerle anlayış ve hüsnüniyetli bir noktai nazar kök salsın arkadaşlar.

Bu mevzuda büyük tecrübeleri olan ve kendisinden çok şeyler öğrenmeye muhtaç bulundu-

ğumuz, hults ile hareket ettiğimiz takdirde muvaffak olacağımıza inandığını ifade eden Sayın Dışişleri Bakanı Selim Sarper ile konuştum. Anlattılar; bu çeşit müzakereler partiler arasında daima vâkı olur. Anglo - Sakson, İskandinav milletleri şöyle hareket ederler, sizin rejiminizle beraberiz, size angaje olduk, hareketlerinize göre vaziyetlerimizi tâyin edeceğiz. Medeni usullerde herkes vaziyetini bilir ama bu medeniyet âleminden uzaklaştıkça, bu iptidai âleme girdikçe, hükümetlerin tâlimatına rağmen hilâfına oy veren çok olmuştur. Ben Türkiye'de ahlâkiliğin hakemliğine sığınıyorum. Burada Muhterem Heyetiniz bir hakemlik vaziyeti almaya mecburdur, eğer ahlâkiliğin temellerini atmaya çalışıyorsanız..

Bu derece kısa bir zamanda Voltfas yapması, bu şekilde bir hareket tarzı, belki, sınırlarının kuvvetli olmamasından doğmuş olabilir. Ben bunu iyi niyetle kabul ediyorum. Böyle bir hareket tarzını benimsiyecek arkadaşlarımızın çıkmasına dahi ihtimal veremiyorum. Ama arkadaşlar, böyle bir zihniyete sahibolan kimsenin bu Muhterem Mecliste sizlerin müzakerelerinizi nasıl idare edebileceğini tahmin etmek güçtür. Olmaz arkadaşlar.

Çok rica ederim. Hukuktan evvel ahlâk gelir. Binaenaleyh bu işin ahlâkilik içinde olması lâzımdır. Daha başlangıçta ahlâkiliğin temellerini tahkim edemeyecek olursak, ahlâk mücadelesi için vakit geçirirsek bugün çatlak, yarın rahne olur ve öbür gün bina enkaz haline gelir. Biz işin daha başındayız.

Bu itibarla arkadaşlar ben içten konuştum, hiçbir arkadaşımı kırmamaya hususi gayret sarf ettim. Esasen böyle bir düşünceye katılmıyordum. Şu veya bu kimsenin başkan seçilmesi değil, Muhterem Heyetinizin, yeni bir devre başlarken ahlâkiliğin temellerini atmasını can ve gönülden temenni ederim. Bütün arkadaşlarımızın gerçek düşüncelerini belirtmelerine zemin hazırlamak için noktai nazarları belirtmenin elbette kıymeti vardır.

Millî koalisyondan bahsediliyor. Bu tarzda seçime devam edecek olursak bu iş nasıl yürür? Bu cihetleri düşünmek lâzımdır. Bu itibarla cümlenize sığınıyorum, Muhterem Heyetinizin reylerine iltica ediyorum arkadaşlar. Reylerinizle ahlâkiliğin temellerini atmış olacaksınız. Türk Milletini bundan mahrum etmi-

yeceğiniz itminanı ile hepinizin huzurundan ayrılıyorum, hepinizi selâmlıyorum.

**BAŞKAN — Sayın Fahrettin Kerim Gökay.
FAHRETTİN KERİM GÖKAY (İstanbul)**

— Pek muhterem arkadaşlar; benden evvel konuşan Sayın Fethi Çelikbaş, dünden itibaren cereyan etmiş olan müzakerelerde muhtelif parti temsilcilerinin durumu ve varılan karar üzerinde konuşmuş olduğu için bu arada bizim Yeni Türkiye Partisi ve diğer taraftan bu toplantılara iştirak eden temsilcileri de ilgilendiren mevzulara muhtelif cihetlerden temas etti, bu sebeple söz aldım.

Her şeyden evvel, bu Meclise iştirak etmiş olan insanların, memleketin geçirdiği büyük intikal devresinin icabbettirdiği feragat ve fedakârlıkları takdir eden insanlar olduğuna inanmak lâzımdır ve bu böyledir. Bunun en parlak nümunesini 3 gün evvel Devlet Başkanımızı seçtiğimiz büyük bir hüsnüniyetle, açık kalbîlikle, samimiyetle ifade edilmiş bulunuyor ve bu bütün dünya önünde takdirle karşılanmıştır.

Diğer taraftan, memleketin geçirmiş olduğu İhtilâl devri esnasında ve gerek seçime takaddüm eden zamanlarda partilerin mücadeleleri ve tutumları, onların memleket efkârı umumiyesinde yaratmış olduğu tesir, allerji, hiç şüphesiz birdenbire ortadan kalkmıyor. Evvelâ Senato seçiminde partilerin büyük bir bahar havası içinde almış olduğu neticeden büyük bir sevinç hissettik. Bu sevinç hisleri içinde bizim partimiz aday, dünden itibaren başlıyan oylamalar sırasında 217 gibi büyük sayıda rey almış olduğu halde durumun mütemadiyen böyle tekrar tekrar turlara bırakılmasını memleket menfaatleri ve parlâmentonun birliği bakımından faydalı görmediğimiz için dün gece ve bugün yaptığımız toplantılar neticesinde vardığımız karara göre adayımız seçimden evvel huzurunuzda geldi ve feragatini yaptı. Seçimin dört parti arasında dörtlü bir anlaşmanın tatbik edilmesi şartıyla yapılmasına tamamiyle mutabık olduğumuzu açıkladı. Binaenaleyh, biz Grup olarak her hangi bir karara varmayı doğru bulmadık. Çünkü, birçok anlaşmalardan sonra vardığımız tek netice şu oldu : Nitekim ben bir delege olarak yukarıda komisyonda dedim ki, bizim varacağımız netice, adayımızın feragat etmesi, büyük bir çoğunluğa yakın rey almış olmasına rağmen feragat etmesi, dörtlü anlaşma-

ya taraftar olduğumuzu göstermektedir. Binaenaleyh biz Yeni Türkiye Partisi olarak yeni girdiğimiz parlâmento hayatında üzerimize düşen vazifeyi tamamiyle yaptığımıza kaaniz. (Alkışlar)

Fakat diyeceksiniz ki; şu kadar rey çıkmıştır, 226 rey çıkmamıştır. Arkadaşlar; bu noktada, her hangi bir şekilde teessüre kapılmayı doğru bulmuyorum. Senato okumalarının yeridir. Onlar sâkin olarak bir neticeye vardılar. Biz delikanlılar grubu, böyle oluyor işte. Ama, inanıyoruz ki, memleketin menfaatini dünyanın gözünü ve basının kararlarını ve hepinizin toplu olan hislerini yakın bir gelecekte daha uzun turlara bırakmadan bir neticeye varacağız. Çünkü burada partiler gruplarına hâkim olamazlar. Bu bir Anayasa hükmüdür. Biz vazifemizi yaptık. Kararı verecek olan vicdanı âmmedir. Ama, vicdanı âmme karşısına çıkan partilerin, tutumlarına göre zorlukla veya biraz fazla gayretle rey toplamaları mümkündür. Biz her hangi bir tesire kapılmadan parti olarak medenî vazifemizi yaptığımıza inanıyoruz.

Dörtlü anlaşmayı da teklif ederek, size veda ettiğimizi hatırlatır, hepinizi hürmetle selâmlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Abdülhak Kemal Yörük.

ABDÜLHAK KEMAL YÖRÜK (Ankara)

— Çok muhterem arkadaşlar; demin huzurunuzda çıktım, adaylıktan feragat ettiğimi arz ettim. Bu feragati yaptıktan sonra - içinizde şahsımı ve mazimi bilenleriniz vardır, - söylediğim sözden dönen bir adam olmamışım, vardır diyenler olabilir ama delil ister - bu feragatten sonra, benim muvafakatim olmaksızın, haberim olmaksızın burada verilmiş olan bir takrirle namzetliğimin ortaya sürülmüş olması, benim daha evvel yapmış olduğum feragati iptal etmez. Eğer, bana bunun üzerine rey verilmiş zannediyorsanız veya zannediyorsak, bunda yüzde yüz emin hareket etmiş olmayız. Adaylığımı koymamış olan bir zatın dahi rey aldığını görüyoruz. Demek ki, adaylık koyma hakkında katî bir usul mevcut değildir. Bir kimse adaylığı koysa da koymasa da herkes itimat ettiği bir zatı seçmeye teşebbüs edebilir ve etmektedir. Bana bazı arkadaşlar «Tekrar kürsüye çık, feragat et» dediler. Ben bir kere feragat ettim. Artık ikinci, üçüncü defalar musir taleplere rağmen kürsüye

çıkıp feragatte bulunmak suretiyle huzurunuzu işgal etmeyi doğru bulmadım.

BİR MİLLETVEKİLİ — Bir kere daha feragat et.

ABDÜLHAK KEMAL YÖRÜK (Devamla) — Ben bir kere feragat ettim. Ben konuşuyorum efendim. Bu konuşmam ne mânaya gelirse o mânaya alırsınız.

Demin de arz ettim. Şu kürsüden diğer arkadaşlarımız nasıl feragat etmişse ben de feragat ediyorum, dedim. Bunda musırrım.

Grup meselesine gelince, takdir buyurursunuz ki, gruplar, bunun üzerinde bir karar ittihaz edemezler. Çünkü ittihaz edecekleri karar, ne kadar gizli olursa olsun bizim de vicdanımızı tırmalar. Esasen Anayasa da bunu menetmiştir. Binaenaleyh, bendeniz tekrar huzurunuzda ifade ediyorum : Bundan sonra 10 defa da namzetliğim mevzuubâhsolsa her defasında tekrar huzuruza çıkıp (namzetliğimden feragat ediyorum) diye beyanda bulunacak değilim.

İşte vicdanımın sesini Yüksek Huzurunuzda tekrar bir kere daha ifade etmiş bulunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Buyurun Sayın Halûk Nur Bâki.

HALÛK NUR BÂKİ (Afyon Karahisar) — Muhterem arkadaşlar; seçimlerin ve turların uzaması dolayısıyla, gerek Halk Partili şahsi dostlarım, gerekse Sayın Fethi Çelikbaş'ın duydukları üzüntüye aynen iştirak edemeyeceğim. Biz bilhassa Sayın Feyzioğlu'nun ve Sayın Çelikbaş'ın başından beri Anayasayı hakikaten bizzat meydana getiren, eser haline koyan kıymetli arkadaşları, her zaman takdirle yâd ederiz. Bu bakımdan Anayasanın vâz'ettiği hükmün mâna ve kıymetini değerlendirirken bunda uzun boylu şahısları ve grupları itham edecek tarafa kaçmamak icabeder. Çünkü bir aday adaylığını koyuyor, diğer bir aday adaylığını koyuyor, turlar tamamlanamıyor. Turlar tamamlanamadığı için partilerin yetkileri bilhassa grup başkanları toplanıyorlar, tabii üyelerin de katıldığı toplantılar yapılıyor ve bâzı kararlar alınıyor. Bu kararlar cümlesinden olarak, kendi partim adına söylemek icabederse, partimizce de böyle bir talep yapılmıştır. Ama şahısların her hangi bir turda her hangi bir adaya oy vermemesinden mütevellit hâdiseler ne gayriahlâkidir, ne de gayrihukukidir. (Alkışlar)

Ancak, belirtmek istediğim bir nokta daha var : Ben demokrasiye gidişte, yeni Seçim Kanunu ve yeni Anayasa gereğince demokrasinin teessüs edişinde birtakım müşküllere katlanmayı zaruri görüyorum. Bugün böyle yaparsak sonumuz kötüye gider zihniyetine şiddetle aleyhtarım. Demokrasilerde, bir turda Meclis Reisliği seçimini bir kaptıkaçtıya getirmektense daha çok turda bir Meclis Reisi seçmek, gayriahlâkilik şöyle dursun, bir şereftir. Ben buna inanıyorum.

Yalnız bir noktayı daha belirteceğim; benim bilhassa ricam şudur; biz demokrasinin bu memlekette bugünden itibaren büyük bir hızla ilerliyeceği kanaatindeyiz. Biz şuna kaani değiliz ki; bu Meclisin Reisinin seçilmesi üç gün gecikirse demokrasi yok olur. Evet biz buna kaani değiliz. Bu turların gecikmesi işte bu zihniyetin eseridir arkadaşlar. (A. P. milletvekillerinden alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Turhan Feyzioğlu.

TURHAN FEYZİOĞLU (Kayseri) — Muhterem arkadaşlarım; çok kısa bir konuşma ile benden evvel konuşan her üç hatibe teşekkür etmek için huzuruza gelmiş bulunuyorum. Gerek Yeni Türkiye Partisinden Sayın Ordinaryüs Profesör Fahrettin Kerim Gökay, gerek durumunu tavzih eden ve bu suretle durumunda samimiyete münafi en küçük bir nokta bulunmadığını izah eden Sayın Ordinaryüs Profesör Abdülhak Kemal Yörük Bey'e, gerekse yürekten kopan bir heyecanla konuşan ve beni de teyideden Halûk Bey'e teşekkür için huzuruza çıktım.

Abdülhak Kemal Yörük hocamızın adaylıktan vazgeçtikten biraz sonra adaylığını yeniden vaz'ettiği düşüncesi karşısında, «aday değilim ve bunda musırrım» diye nasıl Meclisin içine düştüğü çıkmazdan bir an evvel kurtulması için adaylıktan feragat etmişlerse; nasıl Yusuf Azizoglu arkadaşımız da feragat etmişse ben de feragat ettim, bunda musırrım. Biz, seçmen arkadaşlara, ben de dâhil bir tarizde bulunmadık. Kanaatime Fethi Çelikbaş arkadaşım aynen iştirak etmektedir. Hattâ konuşmasını yaptıktan sonra yerine otururken «benim seçmenlere sözüm yoktur.» dediler. Bundan da anlaşılıyor ki; kendisi sadece adaylık bakımından durumun tavazzuh etmesi için konuşmuştur. Gizli oydur, herkes reyinde ser-

besttir. Yalnız işin bir gerçeği var : Burada benim gibi acemiliği geçmek üzere olanlar var, fakat daha çok yeni sayılırız. Burada bana nazaran daha yeni olanlar var; bana nazaran yine burada çok büyük tecrübesi olan arkadaşlar var. Hepimizin de bildiği bir hakikattir ki; gruplarda az çok bazı unumi temayüller olmakta ve şu turlarda bâzan riyazi bir ye-kûn halinde grupların reyleri birbirine eklenmektedir. Bu gerçeği de birbirimizden saklamaya çalışmıyalm. Bunun ışığı altında duruma bir daha bakalım şimdi : Dün gece sabahın saat 5,30 una kadar devam eden çalışmalarımız hepimiz için, bu toplantıya katılan bütün arkadaşlarımız için, Sayın Muhiddin Güven'i dün tanıdım ve hakikaten yüzünden iyi ahlâklı olduğu anlaşılan Muhiddin Güven'i işhadederek söylüyorum, C. K. M. P. si dâhil, arkadaşlar ve bizler sabaha kadar konuştuk. Yalnız Başkanlık meselesini değil, bu kadar saat boyunca, yalnız Meclis Başkanlığı konuşmadık, Türkiye'nin meselelerini konuştuk, içlerimizi döktük birbirimize. Birbirimizden şüphe etmek için bir endişe olmadığımız konuştuk, görüştük, Halûk Beyin ima ettikleri şeyi... Fakat iktidarda da olsak, muhalefette de olsak şunu bileceğiz : Rejimlerin en gücü, işte böyle Grup İdare Heyetine seçilmek talihsizliğine uğramış arkadaşlarımızı sabahın saat 5,30 una kadar uykusuz bırakanı, onları uykudan mahrum edenidir ve işte bu demokratik rejimdir. Ama bu saatten sonra onları yataklarında rahat uyutan yine işte bu demokratik rejimdir. Binaenaleyh bu yoldan dönüş asla olmayacak, bunun gayretinde hep beraber olmalıyız mecburuz. Bu hususta hep beraberiz. Dün gece bizler işte bu imanımızı dile getirdik. Ve Senatonun meseleleriyle Millet Meclisi meselelerini bir arada mütalâa ettik. Demedik ki; hukuki bakımdan Anayasa gereğince bizim vazgeçilmez, devredilmez hakkımız Meclis Başkanlığı sandalyasıdır. Anayasa, İkinci Cumhuriyetin Millet Meclisi Başkanının Türkiye Büyük Millet Meclisinin de Başkanı olmasını âmirdir. Adalet Partililer dediler ki, - yakışanı budur, Meclis içinde ilk günden ifade ettik, C. K. M. P. sine mensup arkadaşlarımız ve başka partiye mensup arkadaşlarımız da ifade etmişlerdir - «Millet Meclisinde Başkanlık en çok üyesi, sandalyesi olan C. H. P. sine verilmelidir.»

Bu Senato için de olur mu, olmaz mı diye konuşuldu. Açık söylüyeyim; bu meselede biz de, A. P. li arkadaşlarımız da dedik ki; «Kesin kararımız şudur : Senato üyeleri kime en çok oy verilerse Senato Başkanı o, olmalıdır.» Bu konuda yanyana bulunduğumuzu tesbit etmek fırsatını bulduk arkadaşlar. Daha açık konuşalım :

Muhterem arkadaşlar; bu toplantımızda Senatonun tabii üyeleri de vardı. Bunlar da yürekten gelen heyecanlarla konuştular. Ve bir noktada hepimiz birleştik; Senatoda olsun, Millet Meclisinde olsun millî irade hâkim olmalıdır. Millî hâkimiyet prensibi hâkim olmalıdır. Bunun dışında dış tesirlere imkân vermeyecek bir anlaşışta ittifak etmeye mecburuz dediler. (Alkışlar) Bunu huzurunuzda çıplaklığıyla söylüyorum. Çünkü buna bütün çıplaklığıyla iman ediyorum. Ve başka çıkar yolun olmadığına da inanıyorum. «Evet parlâmentoda turlar olur, kıyamet kopmaz.» Halûk Beyin söylediğini, arkadaşlarımızı işhadederek konuşuyorum, dün aşağı - yukarı aynı kelimelerle ben de söyledim. Evet kıyamet kopmaz. Turlar taaddüdedebilir. Bazan dışardan bakıldığı vâkit bu ne çekişmedir, bu ne heyecanlı bir topluluktur diye hayret ediliyor. Ayağa kalkılıyor, o, ona bağırıyor, heyecanlı konuşmalar oluyor, söz kesmeler oluyor...

Turlar dönüyor diye diz dövmeye lüzum yok. Türkiye'de demokratik rejim işlemez mi diye sormaya lüzum yok. Türkiye'de normal demokratik rejim işliyecektir arkadaşlar (Alkışlar) El ele vereceğiz. Bu hal bütün dünya demokrasilerinde vardır, yalnız bizde değil; ufak tefek şahsiyat yapacağız. Devirler geçtikçe, ahlâklı, asil bir millet, olgun bir millet, büyük bir millet olduğumuz için, bize nazaran daha evvel bu rejime girmiş milletlerden evvel hastalıkları yeneceğiz.

Senatodaki muhtelif gruplar ve bağımsızların üzerinde birleşeceği, fakat Adalet Partisinin önc sürdüğü bir isim teklif edilsin, biz bu ismi samimiyetle destekliyeceğiz dedik. Biz bu sözümüzü sadakatle yerine getirmek için kendi arkadaşlarımızdan da ricada bulduk. Lûtfettiler bu ricamızı kırmadılar. Yalnız bizler dün gece bir şey daha karar vermiştik : Senato, burada Fahrettin Kerim Gökay Beyin işaret ettiği gibi belki sayılarının az olmasından ve belki de orada Adalet Partili arkadaşlarımızın fazla olmasından, üçüncü turda kolaylıkla neticeyi aldı. Biz daha

evvel dedik ki; «Madem ki; dörtlü anlaşmaya varıyoruz, Millet Meclisinde bu anlaşmanın icabı yerine getirilmemek gibi garip bir durum hâsıl olmasın. Anlaşmanın bir tarafını gerçekleştirip öbür tarafını gerçekleştirilmemek gibi bir duruma hiçbir parti düşmesin. Bunu önlemek için kabil olursa, Millet Meclisinin müşterek kararını, müşterek meylini daha evvel gerçekleştirelim; Millet Meclisinde seçim daha evvel olsun, Senatoda daha sonra olsun». Fakat bu gerçekleşmedi. İsim vermiyeceğim, şahit arkadaşlarımızın bâzısı burada, bir kısmı yok; «Asansörde el sıkıştık, söz verdiniz gittiniz, fakat, verilen söz Millet Meclisinde yerine gelmezse ne olur? Ve yarın biz bunun altında kalmayız» dendi. Senato için verdiğimiz karar gerçekleşecektir, Millet Meclisi için verdiğimiz karar gerçekleşecektir. Bu karar neydi?.. Bu karar Yusuf Azizoglu Beyin Grubuna danışması ve grubunun da bu çıkmazdan kurtulması için kendisinin adaylıktan çekilmesi teklifini yapması, bunu rica etmesi kararı idi. Filhakika gruplarına sordular, vâadlerini yerine getirdiler, bu izni aldılar ve gruplarının müsaadesiyle huzurunuzda «partilerarası dörtlü bir karara varılmıştır, bunun gereğini yerine getirmek üzere adaylıktan feragat ediyorum.» dediler.

Aynı şekilde Millet Partisine mensup arkadaşlarımız da : «Esasen biz beş gündür, Yeni Türkiye Partisinin odasında toplandığımız günden beri, Millet Meclisi Başkanlığı Halk Partisinden birisine ve Senato Başkanlığı Adalet Partisinden birisine verilirse yakışanı da budur diyorduk; bu itibarla Yeni Türkiye Partisinin adayı Yusuf Azizoglu Bey çekilirse Abdülhak Kemal Beyin de adaylıktan çekileceğini taahhüt etmeyi yetkiliyiz» dediler. Bu yetkiyi de açıkça ifade ettiler ve çok dürüst bir şekilde A. P. mensubu Grup Başkanı arkadaşımız da bunu beyan buyurdular. Kendileriyle daha evvel konuştuk, bir anlaşmaya az çok varılmışken, verilen karardan vazgeçerlerse, başka aday olmadığımıza göre, C. H. P. nin adayı kaldığı takdirde, gruplar karara varılmış esaslar dairesinde C. H. P. adayının seçilmesi için gerekli şeyi yapacaklarını beyan ettiler. Ben de kendilerine dedim ki : Belki çektiğiniz gilenin tesiriyle arkadaşlarımıza siz tesir edebilirsiniz... Aynen böyle söylendi, kendileri buradadırlar.

Sonra, dediler ki; «Gidiniz C. H. P. liler, bize bir aday getiriniz.» Ve biz çekildik, gittik.

Arkadaşlarımızla yaptığımız istişarenin neticesini gittik kendilerine arz ettik. Yine buradadırlar, Adalet Partisinden tecrübeli ve kıymetli arkadaşımız Ferit Alpiskender, Fuad Sirmen arkadaşımızın Adliye Vekili olarak ne kadar dürüst ve titiz davranmış olduğunu, ne kadar iyi bir ahlâk nümunesi verdiğini ifade ettiler, Fahrettin Kerim Bey de aynı şekilde dürüstlüğünden bahsettiler. Kendisi kusura bakmasın, kendisinin Meclis Kürsüsüne yakışan en yakışıklı şahıs olduğundan da bahsedildi, eller sıkıldı, ayrıldık. Dostça ayrıldık, huzurunuzda geldik. Karar seçmenlerindir. Seçmen ne eylesse güzel eyleyler, Meclis kimi seçerse iyi seçer. Turların taaddüdetliğime üzülmiyeceğiz. Bu turların taaddüdü belki de birbirimizi dana iyi anlamanın yolu olmuştur. Dün akşamki turlar buna imkân verdiği için belki de seçmenlere ayrı ayrı teşekkür etmek lâzımdır. Bu itibarla muhterem arkadaşlarım; kararın size aidolduğunu arz ederek, hiç kimseye kırgın olmadığını ifade ederek huzurunuzdan ayrılıyorum.

Hürmetlerimle (Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinden alkışlar)

BAŞKAN — Efendim, konuşmaların yeterliği hakkında bir önerge var, okuyoruz.

Geçici Riyaset Divanı Başkanlığına

Millet Meclisi Başkanı seçimi hakkındaki yapılan konuşmalar Heyeti Umumiyyeye kâfi miktarda ışık tuttuğundan kifayeti müzakere teklif ediyoruz. Saygılarımızla.

İçel Milletvekili Kayseri Milletvekili
Burhan Bozdoğan Mehmet Yüceler

BAŞKAN — Önergeyi oya koyuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

B. M. M. Geçici Başkanlığına

Kocaeli Milletvekili Sayın Nihat Erim'in Başkanlığa aday olarak gösterilmesini arz ve teklif ediyorum.

Eskişehir A. P. Milletvekili
Celâlettin Üzer

NİHAT ERİM (Kocaeli) — Muhterem arkadaşlar; oylama sırasında verilen bir takrirle adım mevzuubahsedildiği için huzurunuzda gelmiş bulunuyorum. Takriri veren arkadaşımın hakikatte gösterdiği teveccühe çok teşekkür ederim. Dışarda, koridorlarda muhtelif partilerden muhtelif arkadaşlar günlerden beri bana bu

konuda tekliflerde bulunmakta idiler. Fakat ben kendilerine daima aynı cevabı vermekteyim : Türkiye Millet Meclisi Başkanlığı seçiminde Anayasanın 84 nci maddesinin hükmü ve işareti altında, grup adayı gösterilmesi her ne kadar menedilmiş ise de, ben şahsen on kanaatteyim ki; hususi görüşmelerde gruplar arasında müşterek bir anlayışa varıldığı takdirde iyi neticeye ulaşılır. Ben bu kanaatimi şu anda da muhafaza ediyorum ve Millet Meclisinde Başkanın, o Mecliste sayı itibariyle önde gelen partiden gelmesi geleneğinin ilk adımının bu seçimde atılmasının güzel bir başlangıç olacağına inanıyorum. Adaylık için adı ortaya atılmış

olan Fuad Sirmen arkadaşım bu görevi büyük bir liyakatle ve dürüstlikle ve tarafsızlıkla başaracak bir arkadaşdır. Ben, beni desteklemek isteyen arkadaşların Fuad Sirmen'i desteklemelerini istirham ediyorum ve aday olmadığımı arz ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Efendim, şu halde, 7 nci tura geçmek için bir mahzur kalmamıştır.

Tasnif Kurulu için adçekiyoruz:

Ali İhsan Gögüş (Gaziantep), Şahabettin Orhon (İstanbul), Mehmet Kesen (Kütahya) lütfen tasnif için buraya gelsinler.

Riyaseti Cumhurbaşandan bir tezkere gelmiştir. Okutuyorum.

4. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Bakanlar Kurulunun istifasının kabul olunduğuna ve yeni Hükümet kuruluncaya kadar eskisinin vazifeye devam edeceğine ve Başbakanlık vazifesinin vekâleten Devlet Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Fahri Özdilek'in deruhde edeceğine dair Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1)*

Millet Meclisi Başkanlığına

Bakanlar Kurulunun istifası kabul olmuştur. Yeni Hükümet kuruluncaya kadar vazifeye devam etmeleri ve Başbakanlık vazifesini de vekâleten Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Fahri Özdilek'in deruhde etmesi rica edilmiştir.

Arz ederim.

Cumhurbaşkanı
Cemal Gürsel

(Alkışlar)

BAŞKAN — Bilginize sunulmuştur.

Şimdi isimler okunmak suretiyle rey toplamaya başlıyoruz.

(Antalya milletvekillerinden itibaren isimler okunmak suretiyle reyler toplandı.)

BAŞKAN — Oyunu kullanmıyan arkadaş kaldı mı efendim? Oy toplama muamelesi hitam bulmuştur.

Tasnif neticesine kadar Oturuma 15 dakika ara veriyorum.

Kapanma saati : 18,10

ALTINCI OTURUM

Açılma saati : 18.25

GEÇİCİ BAŞKAN — Yakup Kadri Karaosmanoğlu

GEÇİCİ KÂTIPLER : Şevki Aysan (Mardin), İsmet Kapısız (Yozgat), Abdurrahman Güler (Çorum), Ahmet Çakmak (Bolu)

BAŞKAN — Efendim, birleşimi açıyorum. Lütfen yerlerinize oturunuz. Şimdi seçim neticesini bilgilerinize arz ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi Başkanlığı için yapılan 7 nci seçime (296) üye katılmış ve neticede aşağıda

adları yazılı üyeler hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Gaziantep	Kütahya
Ali İhsan Göğüş	Mehmet Kesen
Üye	
Istanbul	
Şahabettin Orhon	
Fuad Sirmen	217
Nihat Erim	4
Kasım Gülek	3
Osman Bölükbaşı	1
İsmet İnönü	1
Çekinser	70

BAŞKAN — Bu duruma göre seçim yine tamamlanamamıştır. 8 nci tura geçmek mecburiyetindeyiz. («Geri bırakalım» sesleri) İki gün sonraya bırakacak olursak daha zor bir durum hâsıl olacaktır. (Devam edelim sesleri)

Öyle ise, Tasnif Heyetini seçiyoruz.

Kemal Satır (Elâzığ)... Burada.

Hürrem Müftügil (Elâzığ)... Burada.

Hasan Fehmi Boztepe (Antalya)... Burada.

(Muş seçim çevresinde oyların toplanmasına başlandı.)^a

BAŞKAN — Oy kullanmayan kaldı mı?.. Oy toplama muamelesi bitmiştir. Tasnif neticesine kadar Oturuma on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma saati : 18.50

YEDİNCİ OTURUM

Açılma saati : 19.10

GEÇİCİ BAŞKAN — Yakup Kadri Karaosmanoğlu

GEÇİCİ KATIPLER : Şevki Aysan (Mardin,) İsmet Kapısız (Yozgat), Abdurrahman Güler (Çorum), Ahmet Çakmak (Bolu)

BAŞKAN — Efendim, msap yoktur. Neticeyi zapta geçsin diye okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi Başkanlığı için yapılan 8 nci seçime (302) üye iştirak etmiş ve neticede aşağıda adları yazılı üyeler hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Elâzığ	Elâzığ
Kemal Satır	Hürrem Müftügil
Üye	
Antalya	
Hasan Fehmi Boztepe	

Fuad Sirmen	212
Nihat Erim	12
Suphi Baykam	1
Fahrettin Kerim Gökay	1
Çekinser	76

BAŞKAN — Buna göre, 8 nci turda da Millet Meclisi Başkanı seçimi yapılamamıştır. Vakit bir hayli ilerlemiş bulunmakta ve salondaki üye sayısı da azalmaktadır. Bu itibarla seçime devam etmek için Anayasanın 83 nci maddesi gereğince 1 Kasım 1961 Çarşamba günü toplanacak olan Türkiye Büyük Millet Meclisi içtimamı mütaakıp toplanmak üzere Birleşime son veriyorum.

Kapanma saati : 19.20

5. — SUNUKLAR VE TELGRAFLAR

Alaşehir Lezzet Lokantası sahibi Hikmet Sivri'nin, Cemal Gürsel'in Cumhurbaşkanlığına seçilmesi dolayısıyla tebrik ve bağlılık telgrafı

